

Praktisch

WATERMOLEN VAN SINT-GERTRUDIS-PEDE
Lostraat 84, 1703 Dilbeek (Schedpaal)

MET DE WAGEN:

Ring rond Brussel, afrit 13
(Ninove/Molenbeek); N8 Ninoofsesteenweg
tot brouwerij Eylenbosch; IJbergstraat (L);
Isabellastraat (R); Lostraat (L)

OPENBAAR VERVOER:

Met de bus (www.delijn.be):

- De Lijn 118: Brussel-Zuid – Itterbeek – Schedpaal (halte Lostraat of Sint-Gertrudis-Pede) – op 200m van de Pedemolen
- De Lijn 127 of 128: Brussel-Noord (Liedekerke) – Ninove (halte Weg naar Pede of Spanuit ± 2 km)
- De Lijn 141: Brussel-Zuid, Kapellekerk – Lennik – Leerbeek (halte Pedestraat ± 2 km)

Alle info over openingsuren, bijzondere activiteiten, bakdemonstraties, huurvoorwaarden en tarieven is terug te vinden op www.dilbeekserfgoed.be

INFO

vzw Dilbeeks Erfgoed
p/a Cultuur & toerisme
Kasteelhoeve, de Heetveldelaan 4,
1700 Dilbeek
Tel. 02 451 69 30
toerisme@dilbeek.be
www.dilbeekserfgoed.be

DILBEKS ERFGOD VZW

Foto's: Renate Devreese, Tine Van Wambeke, Miel Verhasselt

In en rond de Pedemolen

DILBEKS ERFGOD VZW

Geschiedenis

De enige maalvaardige watermolen van het Pajottenland

In 1989 werd de Watermolen van Pede, gelegen in Sint-Gertrudis-Pede (Scheepdaal), aangekocht door de gemeente Dilbeek. Na een zeer grondige restauratie is de molen sinds 2002 weer maalvaardig.

Banmolen van het Land van Gaasbeek

In 1392 reeds werd hij vermeld in een akte: *"Sweder van Abcoude, Heer van Gaasbeek, kocht van Arnoul, zoon van Gielemus van Pede, een heuvel met woningen op de top en met een watermolen aan de voet."*

Volgens sommige bronnen zou Pieter Bruegel de Oude de watermolen in beeld gebracht hebben meer dan 400 jaar geleden, o.a. op de schilderijen *"De terugkeer van de kudde"* en *"De ekster op de galg"*.

In 1800 werkten in ons land zo'n 3000 watermolens en evenveel windmolens. Er was één molen per 500 à 1000 inwoners. Later werd de stoommachine de voornaamste energiebron. In 1935, na de elektrificatie, waren wind- en watermolens bijna uitgespeeld voor de maalderij. Wel werden ze dikwijls nog in combinatie met andere energiebronnen ingezet.

De Pedemolen staakte zijn economische bedrijvigheid definitief in 1965. De laatste bewoner en molenaar was Jozef Zeghers.

Malen

Twee keer per maand staan de deuren van de Pedemolen wijd open voor bezoekers, en dit het hele jaar door. Met de kracht van het water, wordt er gemalen, geluid en gebuild. De molenaars staan klaar om het eeuwenoude

mechanisme en de moeilijke molenaarstaal aanschouwelijk uit te leggen. De kinderen mogen helpen bij het wannen, builen en optrekken van de zakken.

In het woonhuis met zijn Leuvense stoof kan men nog rustig nababelen bij een streekbiertje of een kopje koffie. Foto's uit de oude doos

en schilderijen uit de streek aan de muren, oud porselein en glazen, tijdschriften uit de jaren '60 – het is bijna alsof de laatste beroepsmolenaar Jozef Zeghers en zijn gezin er nog steeds wonen.

De molen zelf en het museum zijn toegankelijk voor rolstoelgebruikers. Info over maaldagen en bijzondere activiteiten zoals wandelingen, schilderfeest, volksdans, fruihappening, paas- en kerstfeest,... vindt men op de website.

Bakken

Achter de molen staat het bakhuis met zijn steenbakoven. Op sommige maaldagen worden er gratis bakdemonstraties gegeven.

Met vers gemalen meel, water, gist en zout wordt er brood gebakken zoals in grootmoeders tijd. De oven wordt met houtbussels gestookt.

Naast volwassenen zijn kinderen vanaf 8 jaar welkom. Een bakbeurt begint om 13.30 uur met het voorbereiden van het deeg. Tegen 17 uur komen de broden uit de bakoven. Er wordt geen brood verkocht, maar deelnemers kunnen hun brood tegen kostprijs mee naar huis nemen.

Er wordt in kleine groepjes van 2 bakkers en

3 - 4 deelnemers gewerkt. Deelname is gratis, maar inschrijving verplicht.

Data van de broodbaksessies zijn terug te vinden op de website.

Omgeving

1

3

6

2

5

8

- 1 WOONHUIS
- 2 WATERRAD
- 3 BAKHUIS
- 4 SCHUUR
- 5 HONDENRAD

- 6 BOOMGAARD
- 7 PEDEBEEK
- 8 SPAARVIJVERS
- 9 NATUURVIJVER

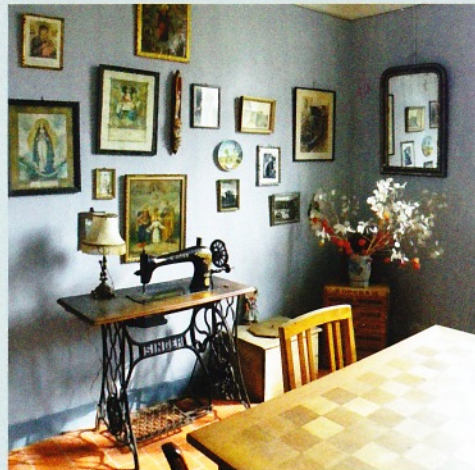
Huren

Ben je op zoek naar een originele locatie, een uniek kader, een schitterende omgeving, een gebouw met een verhaal,... dan ben je bij de watermolen van Sint-Gertrudis-Pede aan het juiste adres!

Kleinschalige kunstprojecten vinden hier een gedroomd kader, van concerten over film, theater, creatieve ateliers tot poëzieavonden, lezingen en voordrachten. Maar ook voor familiefeesten, vergaderingen, teambuilding, cursussen, biedt de site veel mogelijkheden.

De schuur, zolder en woonhuis kunnen gehuurd worden, alle dagen behalve op maaldagen, en dit tussen 9 en 21 uur.

Tentoonstellen

De watermolen is een buitengewoon kader voor kleine, laagdrempelige tentoonstellingen. De schuur, de zolder, de kleine kelder en het molendomein bieden talrijke mogelijkheden om schilderijen, foto's, keramiek, beelden en andere kunstwerken op een boeiende manier voor te stellen.

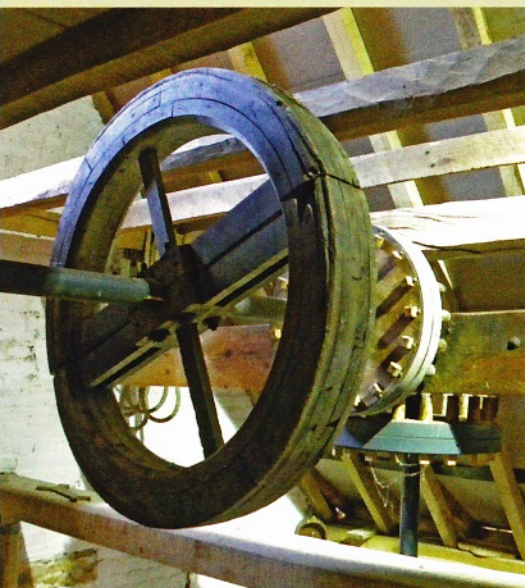

Tentoonstellen is gratis tijdens maalzondagen (iedere 2de en 4de zondag van de maand). Voorkeurtarieven voor de andere dagen.

Buiten de gratis maaldagen kunnen groepen de watermolen op aanvraag bezoeken. Een volledige maaldemonstratie met rondleiding en technische uitleg duurt een uur.

Om veiligheidsredenen en om iedereen de gelegenheid te geven de werking van de

molen van dichtbij te volgen, kunnen maximaal 25 deelnemers tegelijk in de molen toegelaten worden. Grotere groepen moeten gesplitst worden.

Voor kinderen is de molen een boeiende ervaring. Een bezoek aan de watermolen is leerrijk en speels tegelijk. Het programma is gevarieerd en biedt stof voor een bezoek van een halve of een hele dag:

- Hoe werkt een watermolen?
De kinderen mogen de molenaar helpen bij het openen van de sluisen, het optrekken van de graanzakken, het builen van het meel.
- Waarvoor dient het hondenrad?
Bezoek van het molenmuseumpje met

- koffiemolens, vleesmolens en botervat.
- Hoe bakt men brood in een steenbakoven?
- Wat is een wanmolen?
De kinderen helpen het kaf van het koren te scheiden.
- Welke dieren leven in het molendomein?
Wandeling langs de vijvers, naar de schapenweide.

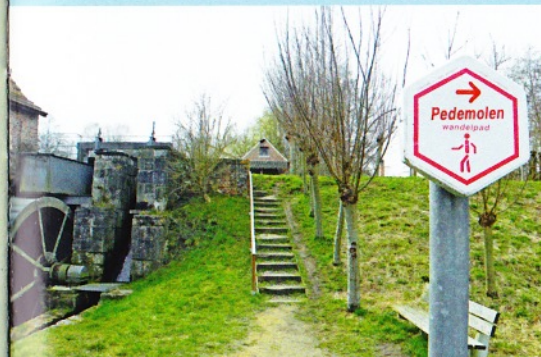

Het grote molendomein van 3,5 ha is vrij toegankelijk. Het is een oase van volslagen rust en stilte, een klein natuurreservaat. Het is trouwens in zijn geheel als landschap beschermd en wordt volledig ecologisch beheerd.

De vijvers met meerkoeten, waterhoenders, ganzen en eenden bieden in elk seizoen een boeiend schouwspel. In de boomgaard en rond het molenhuis kan men kennis maken met oude fruitrassen zoals de palokes, Schaarbeekse krieken (de enige echte voor de lokale Kriek), kweeperen, walnoten en nog veel meer. In oktober worden de appels en peren tijdens een maaldag verwerkt tot vers sap en cider.

De Pedemolen is een goed vertrekpunt voor wandelingen en fietstochten. Hij ligt op een boogschuit van het kasteel van Gaasbeek. Pieter Bruegel de Oude kwam in zijn laatste levensjaren te voet van Brussel naar de Pedevallei en heeft ze in tal van schilderijen vereeuwigd. De **Bruegelfietsroute** (45 km) komt langs 19 reproducties van zijn werken, waarvan er twee aan de watermolen staan. Het **Openlucht-Bruegelmuseum** in Sint-Anna-Pede is een ommetje waard.

De **Pedemolenwandeling** (10 km) combineert prachtige vergezichten met rustige holle wegen en open weidelandschappen.

De **Vier-elementenroute** (27 km) leidt langs monumenten en gebouwen waar gewerkt werd met de vier elementen: water, vuur, lucht en aarde. Tijdens de tocht komt men voorbij de Tramsite Schepdaal en brouwerij Timmermans. Een ijskelder, een hopast, andere watermolens... illustreren het thema.

Ook de **Fietsroute Dilbeek** (29 km) komt voorbij de watermolen. Goede plek om even uit te rusten en te genieten van het landschap.

De wandel- en fietsfolders van Dilbeek zijn gratis. Tijdens maaldagen zijn ze ook bij de molenaars verkrijgbaar.

1

GRAANZOLDER
STEENZOLDER
MEELZOLDER

2

HOOFDINGANG
& MACHINEKAMER

3

VOORMALIG
MOLENAARSHUIS
(MUSEUMCAFÉ)

4

ZOLDER
(VERGADERINGEN,
TENTOONSTELLINGEN)

5

MAQUETTE
HOPAST

6

INGANG
SCHUUR /
ZOLDER

7

GEUZEKELDER
(MET OUDE
UITRUSTING)

8

BALKON
MAQUETTE-
MUSEUM

9

BAR

10

SCHUUR (FEESTEN,
VERGADERINGEN,
TENTOONSTELLINGEN)